

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift
Redactie : Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne

8ste jaargang – nr. 3
mei – juni 1977

VERTAALMACHINES VANDAAG

Vertaalmachines bestaan reeds sinds 1954, en voortdurend worden zij nog geperfectioneerd. Automatisch vertalen is echter niet zo eenvoudig als op het eerste zicht lijkt, te meer omdat men aan een woordelijke vertaling meestal weinig heeft. De verschillende grammaticale regels en de zinsbouw van beide talen maken het probleem zeer complex. Een vertaalmachine kan immers niet redeneren en ze moet daarom op basis van vaste regels van de ingangstaal naar de uitgangstaal vertalen. Om haar werk uit te voeren beschikt ze over een reeks grammaticale regels van beide talen en over een volledig woordenboek.

Sterretjes en kruisjes...

Een ander probleem bestaat erin dat de meeste woorden verscheidene betekenissen hebben. De juiste betekenis kan in het gunstigste geval alleen maar uit de rest van de zin worden opgemaakt. Een vertaler doet dat denkwerk automatisch, maar een vertaalmachine beschikt niet over een denkvermogen om de betekenis van een woord op een analoge manier te bepalen. Bovendien treffen we soms woorden aan die in één taal wel bestaan, maar in de andere niet. Een vertaler zal dan volgens zijn eigen inzicht een woord nemen met een sterk gelijkende betekenis, of hij zal een omschrijving zoeken. Een vertaalmachine drukt in dat geval alleen sterretjes of kruisjes af...

Daarom is het resultaat van een automatische vertaling nooit juist. De correctheid van een vertaling drukt men uit in percentages : het aantal fouten per 100 lijnen. Een vertaalmachine die 10 fouten per 100 lijnen maakt behoort vandaag tot de heel goede. Dat cijfer kan echter een valse indruk geven. Een zin kan juist zijn vertaald, en toch aangevoeld worden als geen vlotte, geen normale taal. En dát soort fouten kan niet worden gemeten. Het is dus altijd nodig dat iemand de vertaling van de machine grondig bekijkt, de fouten eruit haalt en de stijl verbetert.

(lees verder op blz. 3)

Knip een boek uit je krant !

Mej. M. Saelemaekers uit Leuven gaat deze keer met de prijs lopen. Over enkele dagen krijgt zij een exemplaar van Felix Timmermans' ,,Kristnaska Triptiko" in haar brievenbus. Hartelijk gefeliciteerd !

Ook ú kan het lot gunstig gezind zijn. Zend ons knipsels uit kranten en tijdschriften die voor onze rubriek „uitge**pers**t" interessant kunnen zijn maar vergeet vooral niet de naam van het tijdschrift en **datum van publikatie** te vermelden.

Wij danken ...

De hr. F. Mannaerts, Kapellen.
De hr. D. Daelman, Gent.
De hr. C . Janssens, Hamme.
De hr. M. Demonty, Dilbeek.
De hr. F. De Meester, Schoten.
De hr. C. Breugelmans, Hove.
De hr. L. Moons, Bonheiden.
Mej. K. Lödör, Gentbrugge.
De hr. J.L.Vermeiren, Deurne.
De hr. S. Cautaert, Wilrijk.
De hr. P. Tamineau, Dendermonde.
De hr. H. Demeersman, Kalmthout.
Mej. E. de Coene, Berchem.
De hr. F. Vandenhaut, Molenstede.
De hr. L. Blommaert, Ertvelde.
De hr. L. Mertens, Tienen.
De hr. A. Degryse, Roeselare.
De hr. R. de Rop, St.-Niklaas.
Mevr. M. Vergaelen, Drongen.
De hr. F. de Geus, Groningen.
Mevr. Tanner, Wilrijk.
Mej. A. Orsolini, Charleroi.
De hr. A. Bresseleers, Berchem.
De hr. R. Budts, Gent.
(lijst afgesloten op 20 maart)

Aan al deze personen onze zeer hartelijke dank voor hun supplementaire steun aan „Esperanto-Panorama" !

(alleen voor België)

BERICHT
AAN DE VERANTWOORDELIJKEN VAN ESPERANTOVERENIGINGEN

Aanplakbiljetten voor de aankondiging van cursussen, voordrachten enz. zijn vrij van zegel !

Uw drukker weet het over het algemeen niet

Het artikel 198 van het wetboek betreffende de met het zegel gelijkgestelde taksen beschikt immers dat er op aanplakbiljetten geen zegel moeten worden aangebracht wanneer

- het gaat om publieke bijeenkomsten
- georganiseerd met het doel onderricht te verstrekken (in de brede zin te interpreteren, dus ook voordrachten over de verwezenlijking of de geschiedenis van het Esperanto, enz.)
- waarvoor geen toegangsgeld wordt gevraagd.

Het spreekt vanzelf dat al deze voorwaarden samen moeten vervuld zijn om van de vrijstelling te kunnen genieten, maar alles mag wel in de brede zin worden uitgelegd. Bijv. het aankopen van een leerboek is geen toegangsgeld indien de aankoop niet verplicht is, maar een noodzaak om de lessen te kunnen volgen.

G. Maertens

Engels verboden in Thailand

De regering van Thailand heeft de talrijke radiostations in haar land verboden vreemde talen te gebruiken. Dat betekent in de praktijk een verbod voor het Engels, dat 95 % van alle uitzendingen in vreemde talen in beslag nam. Nu zijn alleen de inheemse talen toegestaan, met uizondering van één ochtenduitzending in het Engels en één in het Frans van het staatsradiostation.

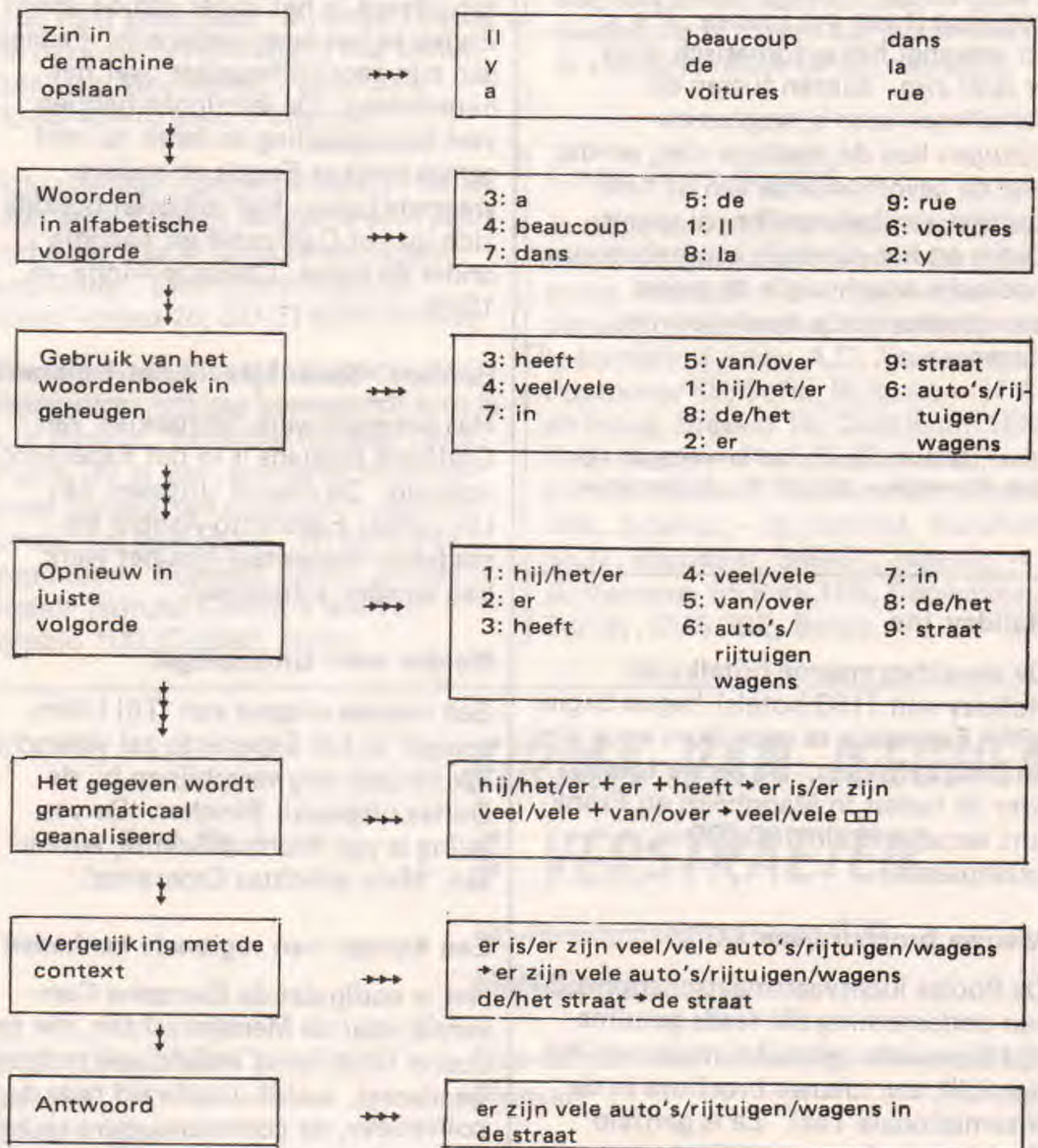
ESPERANTO-PANORAMA

Verschijnt onder de auspiciën van de Belgische Esperantofederatie • **Abonnementen** : voor leden van de B.E.F. gratis; voor anderen : 25 fr. in België, 2,50 fl. in Nederland, 50 BF in andere landen. Steunabonnement vanaf 50 fr. of 5 fl. • **Publiciteit** : Kleine advertenties : 10 fr. of 80 cent per regel. Minimum 50 fr. of 4 fl. Advertenties vanaf 1/8 pagina : vraag het tarief op het redactie-adres • **Penningmeesters** : voor België de heer R. Balleux, Deurne. Prk. 000-0449386-82; voor Nederl. Esperanto-Centrum, Den Haag. Giro 3583975 • **Redactie** : Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne • Teksten en advertenties voor *Esperanto-Panorama* moeten op de redactie toekomen de eerste van de maand die de verschijningsmaanden vooraf gaat. Voor het maart-aprilnummer b.v. moeten de teksten toekomen vóór 1 februari • Overname van artikels is vrij, mits een presentexemplaar wordt toegezonden.

(vervolg van blz. 1)

Een praktisch voorbeeld

Hieronder vindt u een vereenvoudigde grafiek, waaruit de werkwijze van een vertaalmachine blijkt. De zin die moet worden vertaald, tikt men op het toetsenbord van de machine. Bij talen met niet-Latijnse letters, zoals het Russisch, moet een speciaal toetsenbord worden gemonteerd. De zin wordt nu door de machine „gelezen'' en aan ieder woord een volgnummer toegekend. Deze zin blijft in het geheugen van de machine bewaard. Bovendien rangschikt ze alle woorden alfabetisch. Vervolgens leest de machine haar „woordenboek'' van a tot z en telkens als ze een woord ontmoet dat ook in de gevraagde zin voorkomt, onthoudt ze hiervan de vertaling. Deze vertaalde woordjes worden opnieuw in de oorspronkelijke volgorde gezet. Op dat ogenblik ontstaat een zin die in sommige gevallen wel kan worden begrepen,

maar dan toch een slechte vertaling moet worden genoemd.

De volgende etappe is de grammaticale controle. Het is het moeilijkste deel van het vertaalproces. De regels van de zinsstructuur en van de algemene taalkunde worden gebruikt om de zin te ontleden, woord voor woord. Met alle uitzonderingen, regels, uitdrukkingen moet rekening worden gehouden. De machine zal hier een paar mogelijkheden verwerpen. Zij weet b.v. dat *hij/het/er er heeft* een letterlijke vertaling is van het Franse „il y a" en vervangt het automatisch door *er is/er zijn*. Kiezen tussen de vertalingen *auto's, wagens* en *rijtuigen* kan de machine niet, omdat hier de gevoelswaarde van de hele context een belangrijke rol speelt. Dat is op het ogenblik een onbegonnen opdracht waarin zelfs de meest geperfectioneerde machines niet slagen. □

(met dank overgenomen en vertaald uit het Argentijnse tijdschrift „Informática".)

Holiday Inn

De wereldvermaarde hotelketen Holiday Inn (150 hotels) begon begin 1977 Esperanto te gebruiken voor zijn informatiefolders. De eerste folders over de hotels in Mannheim en Frankfurt verschenen in 100 000 exemplaren.

Nieuwe brochure van LOT

De Poolse luchtvaartmaatschappij LOT, een onderneming die reeds geruime tijd Esperanto gebruikt, maakt op het ogenblik een nieuwe brochure in de Internationale Taal. Ze is getiteld 'La historio de unu artafiŝo' en gratis verkrijgbaar op het volgende adres: Polskie Linie Lotnicze LOT, str. Grójecka 17, Warszawa, Polen.

Minister de Croo en Esperanto

Tijdens een tentoonstelling in Kortrijk eind vorig jaar bezochten Mevrouw Debacker, Minister van Nederlandse Cultuur en de heer de Croo, Minister van Onderwijs, de Esperantostand. De heer de Croo ondertekende het gulden boek en schreef daarin: "Mocht men eindelijk overal één taal, en dezelfde, spreken!".

Succes op Hawaï

Op Hawaï wordt sinds 1968 Esperanto aangeleerd in het kader van de lessen Engels in het lager onderwijs. Pedagogen zijn zeer enthousiast over het experiment. De leerlingen hebben veel belangstelling en leren nu veel gemakkelijker Engels en andere vreemde talen. Het initiatief breidde zich uit tot Californië en Tacoma onder de naam 'Operatie Aloha' in 1975.

Bomans' 'Sprookjes' in het Esperanto

Het bekende werk 'Sprookjes' van Godfried Bomans is in het Esperanto vertaald. De Dienst Uitgaven van Universala Esperanto-Asocio bestudeert momenteel hoe het werk kan worden uitgegeven.

Weldra weer Uilenspiegel

Een nieuwe uitgave van 'Tijl Uilenspiegel' in het Esperanto zal waarschijnlijk dit jaar nog verschijnen bij de Duitse uitgeverij Bleicher. De vertaling is van Richard Schulz, auteur van 'Mein geliebtes Esperanto'.

Een Europa van regionale eenheden

Het is nodig dat de Europese Conventie voor de Mensenrechten, die tot dusver uitsluitend individuele rechten waarborgt, wordt uitgebreid naar de collectieve, de communautaire rechten. Zo zou dan met name moeten worden vastgelegd, dat elke etnische minderheid er een Europees recht op heeft om onderwijs te krijgen in eigen taal. ↗

KORESPONDANONCOJ

(Tarifoj, vidu paĝon 2)

Mi volus interŝanĝi poŝtmarkojn pri belaj pentraĵoj, olimpikoj, faŭno, floroj, kosmo, ŝipoj kaj aviadiloj. S-ro Ulo Raasman, 203053 Keila, p.k. 55, Estonia SSR, Sovetio.

29-jara fraŭlo deziras korespondi kaj eventuale interŝanĝi poŝtmarkojn. Nsimba Mfumu Ndongala, B.P. 16332, Kinshasa I, Zairo.

Mediteranea arkeologio kaj historio estas miaj ŝatokupoj. Mi estas 17-jara kaj deziras korespondi pri tiuj temoj. Stanisław Wojtowicz, Potok 314, PL-38-404 Krosno, Pollando.

Entuziasmigu novajn lernantojn de la Internacia Lingvo, sendante al ili salutkarteton: Vasilij Grigorenko, Esperanto-klubo, Dvorez profsojuzov, Gogol'-strato 10, SU-314000 Poltava.

Blinduloj kaj vidantoj kune lernantaj Esperanton, deziras korespondi kun la tuta mondo. Funkcias diversaj laborgrupoj laŭ la aĝo: geinfanoj de unuagrada lernejo, geknaboj de mezgrada lernejo kaj plenaĝuloj. Ni garantias respondon. Bonvolu adresi: Scuola Statale Istituto Ciechi, Viale Fra Ignazio 100, Cagliari, Italio.

Lingva Servo de UEA

Je dispono de la membroj estas kvin lingve tre spertaj personoj, kiuj estas pretaj respondi al unuopaj lingvaj demandoj. La nomoj kaj adresoj de la komisiitoj estas: A.D. Atanasov, Poptomov 48, Sofia, Bulgario – H.A. de Hoog, Braveld 16, Castricum-1680, Nederlando – Prof. N. Kawasaki, Bandai-higasi 49, Sumiyosi-ku, Osaka, 558, Japanio. – W. Schmid, Kurohama 4537, Hasuda-si, 349-01, Japanio. – A. Venture, 55 Park Hill, Carshalton, Surrey, SM5 3SE, Britio.

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep „La Verda Stelo" v.z.w., Pastorijstraat 45, 2000 Antwerpen. Tlf. (031) 40 30 92 (secr.) en (031) 21 59 64 (voorz.).

Bijeenkomsten : alle bijeenkomsten hebben plaats in zaal Biljart Palace, Astridplein, Antwerpen, om 20.15 u., tenzij anders vermeld.

6/5 - De leerlingen van de Esperantocursus ingericht door de stad Antwerpen spreken over diverse onderwerpen. Leiding, de hr. J. Haazen.

13/5 - „Het leven van de bijen". Voordracht met dia's door de hr. R. de Roover.

15/5 (zondag) - Geleid bezoek aan het bijenteeltmuseum. Samenkomst om 14 uur voor het station van Kalmthout. Ter informatie : uit Antwerpen (Centraal Station) vertrekt een stoptrein naar Essen om 13.31 u.

16/5 (maandag) - Bestuursvergadering om 19.30 u. bij Mevr. H. Jacques, Molenstraat 29, Antwerpen. Alle leden van „La Verda Stelo" zijn hier toegelaten.

20/5 - Films en nadien debat over „Medicijnen, een zegen of een vloek ?" Leiding : de hr. I. Durwael.

27/5 - „Internationale avond". Voor deze gevarieerde avond vragen wij de medewerking van alle bezoekers door brieven, foto's, dia's e.d. van recente ontmoetingen met Esperantisten mee te brengen.

3/6 - „Het Esperantocongres in Kortrijk". Deelnemers vertellen over hun ervaringen.

10/6 - Gezamenlijk bezoek aan de Sinksenfoor. Samenkomst om 20 u. voor de ingang van het museum voor schone kunsten.

17/6 - Mej. Barbara Poterucha vertelt over Polen, haar geboorteland. Bovendien presentatie van films over Polen.

24/6 - „Kijk uit je doppen", een kwisprogramma voor doppers en andersdenkenden met 500 vragen en 50 prijzen. Presentatie : P. Peeraerts.

25/6 - Deelname aan de jaarlijkse pick-nick van de Limburgse Esperantovereniging in Stokkem. Prijs 50 fr. Inschrijving noodzakelijk bij het bestuur. Wie een lift wil naar Stokkem, kan ook in de club of telefonisch afspreken met een van de bestuursleden.

Lidmaatschap : 300 fr. per jaar (voor jongeren 150 fr.) op postrekening nr. 000-0072654-01 van „La Verda Stelo", Antwerpen.

BLANKENBERGE

Blankenbergse Esperantogroep, Koninginnelaan 14, 8370 Blankenberge.
Bijeenkomsten : 's woensdags om 20 u. op het bovenstaande adres.

BRUGGE

Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco", St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge
Bijeenkomsten : donderdags om 20 u.

Bruĝa Grupo Esperantista, reĝa societo, Filips de Goedelaan 18, 8000 Brugge.
Bijeenkomsten : dinsdags om 20 u. in Strijdershuis, Hallestraat 14, Brugge.

BRUSSEL

Reĝa Brusela Esperantista Grupo, de Smet de Naeyerlaan 154, 1090 Brussel.

GENT

Genta Klubo, Belgradostraat 43, 9000 Gent. Tlf. (091) 23 56 40.
Bijeenkomsten : de eerste woensdag om 20 u.

Genta Esperanto-grupo „La Progreso", Brusselsesteenweg 385, Gentbrugge.
Bijeenkomsten : de 2de en 4de vrijdag in „Vooruit", St.-Pietersnieuwstraat.

KALMTHOUT

„La Erikejo", Rozendreef 33, 2180 Kalmthout. Tlf. (031) 66 99 88.
Bijeenkomsten : 1ste donderdag conversatieles, Rozendreef 33. De laatste donderdag in het Parochiecentrum, Heide (naast de kerk) om 20 u.

5/5 - Conversatie-avond.
26/5 - De heer E. Symoens spreekt over Rwanda.
2/6 - Conversatie-avond.
30/6 - Avondwandeling in de heide. Vertrek om 19.45 u. aan het station van Heide of om 20 u. aan het parkeerterrein Putsesteenweg.

KORTRIJK

„La Konkordo", Oudenaardesteenweg 158, 8500 Kortrijk. Tlf. (056) 22 16 54.
Bijeenkomsten : donderdags om 19.30 u., Passionistenlaan, jeugdherberg.

LEUVEN

Lovena Esperanto-Asocio, Vaartstraat 16, 3000 Leuven. Tlf. (016) 23 63 27.
Bijeenkomsten : de 2de en 4de donderdag op het bovenstaande adres.

LIMBURG

Limburgs Esperanto-Centrum, Kortestraat 2, 3630 Maasmechelen.
Bijeenkomsten :

1/5 - (onder voorbehoud) Deelname aan de pick-nick van de Luikse Esperanto groep. Inlichtingen bij de bestuursleden.
29/5 (pinksteren) - Reis naar Kortrijk en deelname aan het internationale Esperantocongres.
25/6 - Onze **zomer pick-nick**, gratis voor de leden (niet leden : 50 fr.). Inschrijving verplicht vóór 20 juni bij de bestuursleden.

MECHELEN

Mechelse Esperantogroep, Lange Zandstraat 38, 2580 St.-Katelijne-Waver. Tlf. (015) 31 17 90.

DEN HAAG

LEEN-sekcio – Inlichtingen : Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20; tlf. (070) 24 39 23.
Bijeenkomsten : 2 x per maand, op woensdag, vanaf 20.00 uur; zaal : Valkenboskade 520, Den Haag.

F.L.E.-sekcio – Inlichtingen : Mevr. van der Horst, Hengelolaan 1158-a; tlf. (070) 66 65 47.
Bijeenkomsten : elke 2de maandag van de maand om 20.00 uur; zaal : „Nigrotje", Maarseveenstraat 2, Den Haag.

La Haga Cikonio, afdeling Den Haag van de Nederlandse Esperantojeugd – Inlichtingen : Hans Muller, J.van Stolberglaan 293; tlf. (070) 85 49 17.

EINDHOVEN

Esperanto-klubo Eindhoven – Inlichtingen : Ru Bossong, Floraplein 23; tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten : elke 2de donderdag van de maand om 20.00 u. in de triangelzaal A van het P.O.C. in Eindhoven.

GRONINGEN

LEEN-sekcio – Inlichtingen : Mevr. H.C. Timmer, de Sitterstraat 15; tlf. (050) 26 17 30.
Bijeenkomsten : elke 2de en 4de donderdag van de maand om 20.00 u.; gebouw Filadelfia, Dirk Huizingastraat 17, Groningen.

UJE, afdeling Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd – Inlichtingen : Radijsstraat 43-a; tlf. (050) 71 14 12.
Bijeenkomsten : iedere 3de vrijdag van de maand in „De Wigwam", Hora Siccamasingel 202.

NIJMEGEN

Esperanto-klubo Zamenhof – Inlichtingen : Mevr. Wulfers, Lindanusstraat 16; tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten : elke 2de en 4de woensdag van de maand om 20.00 u.; adres : Lindanusstraat 16, Nijmegen.

ROTTERDAM

Esperanto-grupo „Merkurio" – Inlichtingen : Rob Moerbeek; tlf. (010) 36 15 39.
Bijeenkomsten : de 1ste en 3de vrijdag van de maand om 20.00 u., Provinciesingel 48a, Rotterdam.

„La Espero" – Inlichtingen : L. van Duijn, Teldersweg 205; tlf. (010) 18 87 08.
Bijeenkomsten : woensdags om de 2 weken (2 en 16 maart) in het postkantoor, Delftse Plein.

F.L.E., afd. 2 – Inlichtingen : Mevr. N. Vollegraaf, Dorpseweg 111a; tlf. (010) 29 46 84.
Bijeenkomsten : de 3 eerste donderdagen van de maand, Strijensestraat 65a.

F.L.E., afd. 3 – Inlichtingen : Corry Kooy, Bramantsestraat 203; tlf. (010) 20 81 85.

SAT-rondo – Inlichtingen : Mevr. M. Bout-van Veen, 2de Pijnackerstraat 12a; tlf. (010) 24 30 73.
Bijeenkomsten : Strijensestraat 65a om 10.00 u. ('s ochtends).

VERDER KUNT U TERECHT...

bij het Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, Den Haag 2011.

Is dat een kunstmatig instandhouden van kleine groepen, die door de moderne ontwikkeling en de egalisering van de huidige maatschappij toch ten dode gedoemd zijn? Het is inderdaad denkbaar dat bepaalde taalgroepen zó klein worden en zózeer gebonden blijven aan een archaïsch kader en leefmilieu, dat ze tenslotte zouden uitsterven. Sommige Zwitsers menen met name dat dit wel eens het lot zou kunnen zijn van de Rheto-romaanse taalgroep. Het mag in elk geval in Europa niet voorkomen, dat een minderheid, welke dan ook, kunstmatig zou worden doodgedrukt.

Prof. Dr. H. Brugmans in *Federaal, Europa één*, 19 november 1976.

Nieuw wetsvoorstel in Italië

Op 27 december 1976 werd aan de Italiaanse Kamer van Volksvertegenwoordigers een nieuw wetsontwerp (nr. 952) voorgelegd. Het was ondertekend door 12 volksvertegenwoordigers, waaronder de minister van onderwijs. Uit dit wetsontwerp citeren we :

Art. 1. Aan de keuzevakken in het middelbaar staatsonderwijs, voorzien in art. 2 van de wet van 31.12.62, nr. 1859, wordt de internationale taal Esperanto toegevoegd.

Art. 2. Het ministerie van onderwijs kan, door een eigen dekreet, het onderwijs van het Esperanto en de Esperantoliteratuur invoeren in de secundaire scholen, op basis van de reglementering over de onderwijsvakken en de programma's van vreemde talen en literaturen.

Art. 4. Deze wet wordt van kracht het leerjaar na zijn publikatie. De kosten voortspruitend uit deze wet zullen worden gedekt door de gewone begroting van het Ministerie van Onderwijs.

„Het Spectrum" over een internationale taal

De zogenaamde wereldtalen zijn vaak de talen van de vroegere koloniserende machten, Engeland voorop. Ze worden uiteraard wel als verkeerstalen gebruikt hoewel hun betekenis door de dekolonisatie achteruit gaat. Zo hebben India en Pakistan het Engels al jaren geleden als officiële taal laten vallen. Een werkelijk internationale taal, waaraan grote behoefte is, zullen de hier genoemde niet kunnen zijn. Deze functie kan alleen een voor iedereen gemakkelijk te leren, neutrale taal vervullen. Het bekendste voorbeeld is Esperanto.

(uit de inleiding tot de nieuwe Spectrum-wereldatlas, blz. 127)

Esperanto in het Florentijnse „Palazzo Vecchio"

Op donderdag 17 februari 1977 had in het beroemde „Palazzo Vecchio" in Florentië, Italië, een opvoering plaats in het Esperanto en in het Italiaans van verscheidene fragmenten uit Dantes „Divina Commedia". Ze was ingericht door de internationale vereniging „Toscanië in de Wereld". De voorstelling werd bijgewoond door senator en ex-burgemeester van Florentië Pietro Bargellini en door de beroemde Dante-kenner, prof. Novarro Guarducci. De huidige burgemeester kreeg een luxe-uitvoering van de tweetalige Divina Commedia (Italiaans en Esperanto) aangeboden.

Slowaakse bloemlezing

Dit jaar zal er een bloemlezing uit de werken van Slowaakse schrijvers in het Esperanto verschijnen. De omvang zal circa 500 bladzijden zijn.

Cassette met moderne Esperantoliedjes

„La Vojo" is de titel van een zopas op de markt gebrachte Compact-cassette met moderne vlotte liedjes in het Esperanto. Zanger en muzikant is Gian-Franco Molle, een Romeins chansonnier die meer en meer bekendheid verwerft ook in de Esperantobeweging. De teksten van de liedjes zijn van beroemde schrijvers zoals Ludwig Zamenhof, William Auld, Raymond Schwarz en Renato Corsetti. Deze cassette kost 250 fr. (plus 15 fr. verzendingskosten) en kan worden verkregen door storting op rekening 000-0072654-01 van „La Verda Stelo", Antwerpen. Voor Nederland bedraagt de prijs 17 gulden (plus 2 gulden porto). Deze som kan worden betaald op giro 505590 van P.Peeraerts Deurne.

Geestelijke vader van „De Rode Ridder" lid van Esperantobeweging

Van Leopold Vermeiren, lid van de Antwerpse Esperantogroep „La Verda Stelo", verschenen reeds 40 Rode-Ridderboeken. Een Rode-Ridderboek (135 à 150 fr. per deel) is een mooi cadeau voor jongens en meisjes van 9 tot 14 jaar.

Esperanto als brugtaal

In het voorwoord tot het boek 'Meesters der Roemeense vertelkunst' door Mr. S. Pragano (uitgeverij Meulenhof, Amsterdam), lezen we het volgende:

Behalve voor het Roemeens was Mr. Pragano ook een groot ijveraar voor Esperanto, dat eveneens door hem aan de Universiteit van Amsterdam werd gedoceerd. Het is daarom op zijn verzoek dat in deze bundel twee verhalen zijn opgenomen die via het Esperanto uit het Roemeens werden vertaald. Mr. Pragano heeft hiermee de waarde van het Esperanto willen bewijzen als z.g. brugtaal. Tot nog toe kwamen de meeste vertalingen uit het Roemeens tot stand via het Frans, Duits of Engels. Hierdoor ging vaak veel van de oorspronkelijke waarde verloren. Naar aanleiding daarvan schreef Mr. Pragano in een zijner artikelen over het belang van Esperanto: "Bij het vertalen doet zich in het algemeen een dubbel probleem voor; de taal waarin we iets overzetten mist voor een deel de eigenaardigheden van de oorspronkelijk gebruikte, en bovendien vertoont ze zelf allerlei eigenaardigheden. Anders is het bij het vertalen in het Esperanto. Deze taal heeft namelijk het vermogen de eigenaardigheden van het origineel vrijwel op de voet te volgen, terwijl het Esperanto zelf er niet door gehinderd wordt, doordat het vrijwel geen idioom bezit. Daarom is Esperanto uitermate geschikt om bekendheid te geven aan de onderscheidene literaturen."

UITGEPERST

Russisch in de Sovjetunie

Officieel wordt de oplossing van de taalproblemen in de Sovjetunie als een model voorgesteld. Volgens de Russische grondwet kan ieder volk zijn eigen nationale taal gebruiken. Het Russisch dient voor de contacten tussen de verschillende volkeren. Dit wordt verantwoord o.a. door het feit dat de Russen 55 % van de bevolking van de Sovjetunie uitmaken.

Maar deze theorie staat in scherp contrast met enkele praktische cijfers:

- 88 % van alle tijdschriften, 79 % van alle dagbladen zijn in het Russisch;
- slechts 17,7 % van de Joden, 32,5 % van de Polen, 39,3 % van de Grieken 51 % van de Finnen, 66,8 % van de Duitsers, 77,8 % van de Mordwinen, 80 % van de Witrussen, enz. spreken hun eigen taal als moedertaal. Waarom, als ze zo goed beschermd worden door de Grondwet?

(I. Durwael in 'Europa Een')

De BRT heeft een droom

The Dream Express zal ons land vertegenwoordigen op het komende Eurovisiesongfestival – dat is **nu** al zo goed als zeker! – en ze zullen dat – hetgeen héél zeker is! – in het Engels doen... Jawel!

In dit landje van ons behoort het tot de geplogenheden dat afwisselend de BRT en de RTB een artiest naar het Grote Europese Zangfeest mag sturen. De Vlamingen mogen dus één keer per twee jaar een afgevaardigde zenden en dus nemen ze nu die kans te baat om iemand te sturen die in het Engels gaat zingen. Het is al een erg gezellig idee dat een kweel-ende-stamp-groepje als The Dream Express ons Vlaanderen gaat vertegenwoordigen, maar dat zoiets dan in het Engels gaat gebeuren is gewoon om te wenen. Onze cultuur, onze eigenheid wordt al dagelijks zwaar op de proef gesteld. Iedere keer gebeurt dit ook op het Eurovisiesongfestival, maar dit jaar is het veel erger: we worden gewoon verraden.

('t Pallieterke)

Discriminatie ook bij ons

Belgen die als beklaagde een duitstalig proces wensen, kunnen dat voortaan krijgen. Het wetsontwerp zal zo snel mogelijk aan het parlement ter bekrachtiging worden voorgelegd. Deze regeling geldt voor heel België, en is dus niet uitsluitend voor het duitstalige gebied. Voor 'burgerlijke aangelegenheden' (zoals adoptie, scheiding, handel) moet nog alles in het Nederlands of het Frans geschieden. De aanklager of de betichte moet voor de kosten van vertalingen en tolken zelf opdraaien.

De oppositiepartijen noemen dit een regelrechte discriminatie, te meer daar de Belgische grondwet het bestaan erkent van de Duitse bevolkingsgroep die "gelijk is voor de wet".

(Brüsseler Blatt)

De tweetaligheid

Men walgt van wat in België allemaal wordt geschreven over de tweetaligheid. Iedere Belg moet tweetalig zijn, dat is werkelijk vanzelfsprekend. De artikelenreeks die hierover onlangs in 'La libre Belgique' verscheen was zeer interessant en het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen in Wallonië en in Brussel bewijst dat de franstaligen er nog steeds niets van begrepen hebben. Nochtans, als wij Europa willen, zal er in België geen tweetaligheid moeten zijn, maar drietaligheid. Zo vlug mogelijk zal men moeten beslissen welke de hulptaal van dit Europa zal moeten zijn. We moeten immers in staat zijn elkaar te begrijpen en allen dezelfde kansen hebben. Of het nu Engels of Esperanto is, ieder

land moet één taal naast de nationale taal onderwijzen.

Een gemeenschappelijke basis om elkaar te kunnen begrijpen is een probleem dat voorrang moet krijgen op alle andere, zoniet blijven alle Europeanen vreemdelingen voor elkaar, zoals helaas nu Vlamingen en Walen.

Het is toch niet moeilijk: neem bijvoorbeeld de Oostkantons. Wie uit de lagere school komt is tweetalig en wie uit het middelbaar onderwijs komt is drie- of viertalig.

Onze politici moeten aan deze generatie de hoeksteen voor een tweetalig België en een tweetalig Europa (drietalig voor België) opleggen.

(La libre Belgique)

Lekkende paraplu

Ik ben maar een eenzame monnik, die over de wereld wandelt met een lekkende paraplu,
moet Mao Tse-toeng eind 1970 in het Chinees gezegd hebben tegen de Amerikaanse China-kenner Edgar Snow.

En Edgar Snow vertaalde dat en noteerde in het Engels wat Mao gezegd had. Die uitspraak van Mao werd over de wereld verspreid en ze bloeide in de harten en de geesten van alle sympathisanten en maoïsten waar ook op aarde; de bescheidenheid en de poëtische uitdrukkingswijze van de Grote Roerganger, Voorzitter Mao, maakte diepe indruk.

Mao Tse-toeng bedoelde echter helemaal niet bescheiden of dichterlijk te zijn tegen zijn Amerikaanse vriend Edgar Snow. Deze verstond alleen niet genoeg Chinees om door te hebben dat Mao een openhartig maar vrij cynisch grapje maakte, een Chinese woordspeling die zoveel wil zeggen als: "ik ken God noch gebod".

Dit misverstand is een heel treffende illustratie van het onbegrip en de verwarring die in het Westen geleid heeft tot een beate bewondering voor het maoïisme, en die rechtstreeks te wijten is aan ondermeer onze totale onkunde van het Chinees. We hebben geen informatie uit de eerste hand, noch uit de Chinese kranten, noch uit de Chinese regeringsgeschriften, waarvan de lektuur dag aan dag overvloedig elementen levert om zich een voorop vastgesteld idee te vormen van de Chinese werkelijkheid.

(HUMO, februari 1977)

In 't kort...

* Een ton kreeg de universiteit van Leiden toegewezen van de ambassade van Saoedie-Arabië ter bevordering van de studie in het Arabisch en van de Islam.

* de „Aŭstria Ligo de Blindaj Esperantistoj" geeft een maandelijkse „geluidskrant" uit op cassettes.